

Pædagogisk læreplan 3-6 år

Hadsten By området

Idrætsbørnehuset Bavnehøj

Børnehuset Vesterskovvej afd. Vesterskovvej og afd. Skovbørnehaven

Børnehuset Ellepose afd. Højpose og Kærpose

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	3
Favrskov Kommunes Børn og Unge Politik 2015 - 2018	4
Områdets vision for det pædagogiske arbejde	5
Områdets pædagogiske principper	5
Områdets læringsforståelse	5
OVERORDNEDE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	6
Overordnede læringsmål	7
Metoder og aktiviteter til inklusion af børn med særlige behov	7
Sprogindsatsen	8
Arbejdet med overgange og sammenhæng	8
Metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhænge	9
PRIORITERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	9
Fakta om institutionen	9
Beskrivelse	10
Evaluerings	10
Refleksion	11
MÅLSÆTNINGER FOR ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	11
Sammenhæng	12
Mål	12
Tiltag	12
Tegn	12
MÅLSÆTNINGER FOR SOCIALE KOMPETENCER	13
Sammenhæng	13
Mål	13
Tiltag	13
Tegn	13
MÅLSÆTNINGER FOR SPROGLIG UDVIKLING	14
Sammenhæng	14
Mål	14
Tiltag	14
Tegn	14
MÅLSÆTNINGER FOR KROP OG BEVÆGELSE	15
Sammenhæng	15
Mål	15
Tiltag	15
Tegn	15
MÅLSÆTNINGER FOR NATUR OG NATURFÆNOMENER	16
Sammenhæng	16
Mål	16
Tiltag	16
Tegn	16
MÅLSÆTNINGER FOR KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER	17

Sammenhæng	17
Mål	17
Tiltag.....	17
Tegn	17
ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ	18
Beskrivelse	18
Refleksion	18
AFSLUTNING	18

INDLEDNING

Velkommen til læsning af Hadsten By områdets fælles pædagogiske læreplan. Den pædagogiske læreplan for området er udarbejdet i et samarbejde med områdets forældrebestyrelse, de daglige ledere, medarbejdere og områdeleder.

Områdets forældrebestyrelse har sammen udarbejdet værdier, pædagogiske principper og læringsforståelse, som samlet beskriver de grundsten, som skal kendetegne det pædagogiske læringsmiljø, som alle børn tilbydes i vores område.

Områdets inklusionshandleplan danner i høj grad rammen for de værdier, pædagogiske principper og læringsmål, som bestyrelsen har fundet betydningsfulde for at alle børn og forældre oplever sig som betydningsfulde medlemmer af såvel områdets som den enkelte enheds fællesskab.

Den pædagogiske læreplan er i hverdagen det pædagogiske personales vigtigste arbejdsredskab, da læreplanen beskriver, hvilke tiltag og metoder vi arbejder med for at nå målene med de seks læreplanstemaer.

God læselyst.

Favrskov Kommunes Børn og Unge Politik 2015 - 2018

Overskriften på Børn og ungepolitikken i Favrskov Kommune er:

”Sammen om børn og unge”

Vision for politikken: Favrskov Byråd ønsker, at børn og unge trives og udvikler sig til robuste og kompetente borgere.

De 5 hovedoverskrifter i Børn og ungepolitikken:

- Kompetente børn og unge
- Sunde børn og unge i trivsel
- Fælles ansvar for læring, trivsel og dannelse
- Dannelse i fællesskab
- Støtte i fællesskabet

Byrådet angiver her retningen for kommunens tilbud til børn og unge – fra sundhedspleje over dagtilbud og folkeskole til ungdomsuddannelse. ”Sammen om børn og unge” angiver også retningen for samspillet med forældre, foreninger, virksomheder og det samlede lokalsamfund.

Retningen er formuleret i brede vendinger for at give mulighed for mange forskellige veje og metoder i arbejdet. Samtidig er politikken skrevet med få ord. Dette er gjort for at gøre politikken let at læse og let at huske. Endelig viser politikken sammenhængen mellem de forskellige hensigter, værdier og mål.

”Sammen om børn og unge” skal leve og udvikles i takt med, at behov, ønsker, muligheder og ressourcer ændrer sig. Politikken vil være et fast punkt på et årligt dialogmøde med bestyrelserne ved dagtilbud, skoler og ungdomsskole.

Områdets vision for det pædagogiske arbejde

I Hadsten By området er det værdifuldt at:

- møde børnene med tryghed og omsorg
- have fokus på børns relationer og venskaber
- møde barnet anerkendende og inkluderende
- arbejde ud fra børneperspektiv, hvor vi har fokus det hele barn
- støtte barnet i at blive robust til de udfordringer livet giver.
- udvikle et børnemiljø, som kan fremme læring og trivsel
- barnet møder engagerede voksne, der kan, vil og tør
- forældrene bliver mødt som aktive samarbejdspartnere.
- det pædagogiske personale er tydelige i deres forventninger til forældre samarbejdet

Områdets pædagogiske principper

- Vi har et læringsmiljø som skaber udvikling og læring tilpasset det enkelte barns behov.
- Bevægelsesglæden skal danne fundament for barnets læring, hvor vi understøtter og stimulerer det hele barn
- Fokus på mangfoldighed og rummelighed, hvor vi viser respekt for hinanden og plads til forskelligheder
- Barnet skal opleve sig som deltager i et inkluderende fællesskab, hvor det øver sig i at tage hensyn og give plads til sig selv og andre
- Vi arbejder ud fra børneperspektiv, hvor fokus er omsorg, udvikling og fordybelse
- Ansvarsfulde og fagligt dygtige medarbejdere, der er bevidste om at være rollemodel for børnene.
- Et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø som danner rammen for læringsmiljøet i vores dagtilbud

Områdets læringsforståelse

”Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan”.

Uanset børns forskellighed, så har alle lige stor værdi, og vores dagtilbud skal sikre gode rammer for alle børns trivsel, udvikling og læring.

Læringsforståelse:

I området tager vi udgangspunkt i den fænomenologiske læringsteori, hvor læringen forgår via kroppen fra den tidlige sansning til hjernen er færdigudviklet. Den tidlige læring er central for udvikling af børns potentialer og kompetencer.

Læring foregår gennem relationer, og vores udgangspunkt er tilknytningscirklen (Glen Cooper, Kent Hoffman og Bent Pael. Se: Circle of security.net) Derudover tager vi udgangspunkt i systemisk teori, hvor læring tager afsæt i barnets deltagelse i fælleskaber.

Via deltagelse i fælleskaber opnår barnet dannelse og udvikling, Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, sin forståelse og sine færdigheder.

Læring sker både gennem spontane oplevelser, leg og ved at den voksne skaber eller understøtter situationer, der giver børnene mulighed for at fordybe sig og erhverve ny erfaring. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Læringsmiljøet skal forstås bredt som vores kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de pædagogiske metoder, vi bruger for at fremme børnenes læring. Planlægning af læringsmiljøet indeholder overvejelser over vores syn på børn, vores daglige rutiner, rammer, normer.

Begreberne udvikling og læring går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig, og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også forstås som barnets socialisering eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handling og identitet.

Barnet lærer gennem deltagelse i:

Pædagogiske planlagte tiltag og aktiviteter, hvor de voksne arbejder bevidst med at sætte læringsprocesser i gang for at udvikle det hele barn. De voksne går så at sige forrest i processen.

Spontane pædagogiske tiltag og aktiviteter, hvor læringsprocessen inspireres af det, der er meningsfuldt lige nu. I disse typer af læringsprocesser går børn og voksne billedligt talt ved siden af hinanden.

Leg og samvær med børn og voksne, hvor læringsprocesserne inspireres af børnemiljøet, børnene og det de er optaget af med hinanden. Her går børnene forrest og sætter dagsordenen for deres læring. De voksne har her en mere iagttagende rolle og træder til, hvis der er brug for støtte eller inspiration til børnenes leg.

OVERORDNEDE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Overordnede læringsmål

Børnegruppen generelt:

Vi har i området udarbejdet en overordnet læreplan, som er gældende for aldersgruppen 0-2 år og en for aldersgruppen 3-6 år.

Vi arbejder i vores pædagogiske praksis ud fra børneperspektivet og barnets nærmeste udviklingszone, hvor vi møder barnet med udfordringer og læring i legeværdige relationer, tilpasset barnets aktuelle udviklingsniveau.

Vores læreplansarbejde planlægger vi sammen i teams ud fra et overordnet læreplanstema, som er gældende for et helt dagtilbud i en periode på 1-3 mdr. De pædagogiske tiltag tilpasses den aktuelle børnegruppe og muliggør, at vuggestuebørn, børnehavebørn og børn med særlige behov arbejder med samme tema.

Børn med særlige behov:

Vi har i vores pædagogiske praksis fokus på at alle børn skal føle sig inkluderet og som værdifulde deltagere i vores børnefællesskaber. Det betyder, at vi i vores pædagogiske praksis skal arbejde ud fra et læringsmiljø, som kan rumme og tilgodese alle børn og som formår at invitere alle børn til ligeværdig deltagelse i de pædagogiske aktiviteter, som foregår i den pædagogiske hverdag.

Vi bruger SMTTE-modellen, som er en planlægnings og evalueringsmodel, hvor vi ud fra 5 punkter beskriver mål, sammenhæng, tegn, tiltag og evaluering i forhold til det valgte læreplanstema.

Metoder og aktiviteter til inklusion af børn med særlige behov

Vi arbejder i mindre grupper, hvor muligheden for at tilgodese det enkelte barn øges.

Vi anvender metoder fra pædagogisk idræt bl.a. begrebet " pædagogisk bagdør" for at justere op og ned i vores aktiviteter.. Det giver os netop mulighed for, at børn med særlige behov kan tilgodeses og derved få en oplevelse af deltagelse og succes.

Omlægningen af de specialpædagogiske timer ud i området giver os rigtig gode muligheder for at arbejde med de børn, som af forskellige grunde har særlige udfordringer. Vi har her særlig fokus på, at barnet ikke tages ud af fællesskabet, men der arbejdes med barnet i en mindre gruppe af børn, eller med støtte til at indgå i det store fællesskab. Ressource pædagogerne spiller her en betydningsfuld rolle i forhold til sparring og vejledning til pædagogerne.

Vi inddrager forældrene gennem samtaler, hvor vi tager udgangspunkt i status udviklingskemaer og efterfølgende udarbejdelse af handleplaner.

Vi arbejder med LP analyser - Video - status/udviklingskemaer og vejledning fra ressourcepædagogerne.

Vi har et tæt tværfagligt samarbejde med PPR og holder K. møder, hvor vi kan få sparring på konkrete udfordringer.

Sprogindsatsen

Vi har uddannede sprogvejledere i alle enheder i området, som sprogscreener de børn, som har behov for det. De sprogansvarlige deltager i netværksmøder med andre sprogpædagoger i Favrskov, hvor de sammen med talepædagoger præsenteres for ny viden om sprogudvikling og hvad der giver god effekt.

Tre af vores enheder i området har deltaget i SPELL, der er et intensivt forskningsprojekt, hvor der arbejdes med legebaseret læsning. Vi anvender fortsat elementer fra SPELL i vores sprogpraksis med børnene.

Vi arbejder med dialogisk læsning i vores børnegrupper.

Vi har fokus på det skriftsproglige i både vuggestuer og børnehaver. Vi præsenterer børn for sammenhængen mellem ord og bogstaver - vi har legeskrivning osv. Vores legemiljøer udsmykkes, så børnenes nysgerrighed på ordbilleder og bogstaver stimuleres.

Vuggestuerne er med i et to årigt sprogprojekt i Favrskov, hvor de enkelte vuggestuer samarbejder med en talepædagog for at få et øget fokus på, hvad der virker og hvilke materialer, de er gode at anvende.

Vi vejleder/samtaler med forældrene om, hvordan de kan støtte deres barns sproglige udvikling.

Arbejdet med overgange og sammenhæng

I alle enheder samarbejder vi med dagplejen, hvor fokus er en fælles forståelse for hinandens praksis og hvordan vi arbejder med at aflevere og modtage børnene, når de skal videre i børnehave. Vi har også dagplejemødre, som kommer på vores legepladser, hvilket giver os en unik mulighed for at hilse på de børn, som vi skal tage imod i vores børnehaver.

Når barnet begynder i børnehave, er der mulighed for en overleveringssamtale sammen med forældre og dagplejepædagogen, hvis det vurderes nødvendigt for at lette barnets start hos os.

Intern overlevering i huset fra vuggestue til børnehave sker via barnets kontaktperson i vuggestuen. Vi holder en afsluttende forældresamtale i vuggestuen, hvor barnets nye kontaktpædagog fra børnehaven deltager. Vuggestuen "besøger" i den sidste tid inden børnehavestart barnets nye børnegruppe, for at lette overgangen til det nye.

Vi sender velkomstbrev til alle nye børn, som skal starte hos os, hvor vi inviterer barn og familie på besøg. Ved det første besøg afsættes god tid, så forældre får mulighed for at høre om, hvad vi som dagtilbud tilbyder dem og deres barn. Samtidig giver det mulighed for at forældrene får mulighed for at få fortalt os om deres barn og vi kan få afklaret forventninger til hinanden.

I vores område sender vi 1. marts børn i skole/Før SFO på 3 skoler. I januar og februar måned er der arrangeret besøg fra SFO i vores storebørns grupper og de kommende skolebørn går på besøg i den SFO, hvor de skal gå i skole.

Vi kan, når der er givet samtykke fra forældrene og det skønnes værdifuldt for barnets start i skoleregi, deltage i overleveringsmøder på skolen. Mødet kan også foregå i et samarbejde med PPR og med deltagelse af barnets forældre.

Som noget nyt er der fra 2016 udarbejdet fælles aftaler for alle 3 skoler for besøgsdage, overlevering af sårbare børn og en fælles overgangshistorie for at skabe genkendelighed for barnet.

I forårsmånederne ansættes en pædagog fra vores børnehaver i førskolegrupperne.

Metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhænge

I forhold til overgangen dagpleje/børnehave har vi:

- haft møder mellem de daglige ledere og dagplejepædagogerne
- særligt fokus på hvordan der arbejdes med læreplansområder
- aflevering/modtagelse af børn - hvad har vi særligt fokus på

I forhold til overgangen til førskolegrupper har vi:

- holdt et kompetence forløb for relevante medarbejdere i dagtilbud og skoler
- fået et større kendskab til hinanden og forståelse for hinandens praksis
- afklaret fælles værdier for "fælles om en god skolestart"
- udarbejde fælles læringsmål for dagtilbud - skole/sfo
- procesplan for overlevering af sårbare børn
- fælles ansættelse i førskolegrupperne fra marts til august måned

PRIORITERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Fakta om institutionen

Børnehuset Bavnehøj er en certificeret idræts institution. Bavnehøj er normeret til 15 vuggestuebørn og 60 børnehavebørn.

Ansatte: 9 pædagoger, 3 pædagogmedhjælpere og studerende.

Vinterslev/Ellebo: Sammenlægges pr. 1. marts 2016 i **Børnehuset Ellemose**. Der vil fortsat være to afdelinger dels i Ellebos bygninger og en nyindrettet fløj på Hadsten skole. Dagtilbuddet arbejder funktionsopdelt, hvilket betyder at rummene er indrettet således, at de enkelte rum har særlige funktioner, som f.eks. motorikrum, musikrum osv. Normeret til: 41 vuggestuebørn, 82 børnehavebørn og en specialgruppe med 4 børn.

Ansatte: 18 pædagoger, 10 pædagogmedhjælpere og studerende.

Børnehuset Vesterskovvej har to afdelinger. Afdeling Vesterskovvej er en funktionsopdelt børnehave, hvor rummene er indrettet til forskellige værksteder og aktiviteter. Er normeret til 60 børnehavebørn og en specialgruppe med 6 børn.

Ansatte: 9 pædagoger, 3 pædagogmedhjælpere og studerende.

Afdeling Skovbørnehaven: Går hver dag ud fra Børnehuset Vesterskovvej og har forskellige destinationer i nærområdet, som de enten går eller kører til. Skovbørnehaven er normeret til 40 børnehavebørn.

Ansatte: 4 pædagoger, 3 pædagogmedhjælpere og studerende

Beskrivelse

Prioritering

De seks læreplanstemaer er prioriteret på følgende måde:

Alle læreplanstemaer prioriteres lige højt.

Vi planlægger hen over en to årig periode at nå rundt om alle 6 læreplanstemaer. Vi arbejder som udgangspunkt med et overordnet læreplanstema i 2-3 mdr., og det er dette tema, som danner baggrund for planlægning af vores pædagogiske praksis og læringsmiljø. Vi bruger SMTTE modellen i planlægningen og evalueringen af læreplanstemaerne, hvor der opstilles mål, tegn og tiltag i forhold til det valgte tema.

Når der arbejdes med et bestemt læreplanstema, så vil flere af de øvrige temaer spille en aktiv rolle ind i planlægningen, da de 6 temaer hænger tæt sammen. Vores fokus, når der skal evalueres og dokumenteres efter afslutningen af forløbet vil dog altid tage afsæt i et af de 6 læreplanstemaer.

Evaluering

Primære værktøjer til dokumentation af arbejdet med læreplanerne?

Andet, Barnets bog, Børneinterview, Foto, lagttagelser/observationer, Video

Status udviklingskemaer

Primære metoder til evaluering af arbejdet med læreplanerne?

Kompetencehjul, LP, Læringshistorier, Relations skema, SMTTE

Status/udviklingskemaer

Refleksion

Dokumentation og evalueringer giver os vigtig viden om, hvordan vi når den ønskede effekt af de tiltag, vi sætter i gang i vores pædagogiske praksis. Vi bruger SMMTE modellen som planlægningsredskab for vores pædagogiske aktiviteter, hvor vi arbejder ud fra mål, tegn, tiltag og sammenhæng for valg af pædagogisk aktivitet.

I processen og brugen af SMMTE modellen er det vigtigt, at der løbende sker fælles refleksion om de opsatte mål og tiltag fører frem mod de ønskede tegn. Hvor er det nødvendigt, at vi justerer i den pædagogiske praksis for at nå de opstillede mål og se de ønskede tegn hos børnene?

Vi bruger i vores praksis desuden video til at blive klogere på sammenspillet mellem barn/voksen. barn/barn og voksen/voksen. Video giver et unikt blik ind i, hvad det er som fungerer godt i samspillet Barn/voksen, og samtidig en mulighed for at få en større forståelse for, hvor det er pædagogen skal justere sig i samspillet med barnet.

LP modellen bruger vi til at sætte fokus på praksis og i samspil med kolleger få øje på, hvilke opretholdende faktorer, der kan være medvirkende til, at et barn, en gruppe af børn har særlige udfordringer i hverdagen.

MÅLSÆTNINGER FOR ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Sammenhæng

Barnets alsidige personlige udvikling sker ved, at barnet oplever sig som værdifuld og ligeværdig deltager i et socialt fællesskab, hvor det føler sig set, hørt og respekteret. Barnets personlige udvikling er en dannelsesproces, hvor barnet gennem mødet med et trygt og anerkendende fællesskab og i samspil med tydelige voksne kan udvikle sig til et robust barn med tro på sig selv og god selvstændighed

Mål

Vores mål er:

- At barnet udvikles i et anerkendende og inkluderende miljø, hvor fokus er barnets trivsel og tryghed.
- At barnet får viden og erfaring med, hvem det er og hvad det kan.
- At barnet lærer rummelighed og respekt for andres forskelligheder.
- At barnet udfordres, for at udvikle selvstændighed, selvhjulpenhed og robusthed.
- At vores dagtilbud indrettes med tydelige rammer, hvor vi arbejder med fokus på børneperspektivet.

Tiltag

- Alle børn udfordres ud fra et fokus på barnets nærmeste udviklingszone
- Alle børn skal opleve sig set, hørt, mødt og forstået
- Voksne møder børnene nærværende, respektfuld og i børnehøjde
- Give børnene plads til at indgå i dialog og kunne give udtryk for egne meninger og oplevelser.
- Give børnene plads og muligheder til at øve sig, eksperimentere for at lære at mestre.

Tegn

- Deltager aktivt i samspil med andre og kan opfordre og invitere andre med i fællesskabet
- Lytter til andres forslag i f.eks. leg og øver sig at håndtere konflikter
- Viser forståelse og omsorg over for andre børn
- Viser empati for et andet barn og kan hente en voksen, der kan trøste
- Kan håndtere andre børns udfordringer og afvisninger
- Giver udtryk for sine følelser og meninger og tør stå ved dem
- Udsætter egne behov til fordel for andres og tilbyder andre sin hjælp
- Argumenterer for at blive lyttet til og forstået

MÅLSÆTNINGER FOR SOCIALE KOMPETENCER

Sammenhæng

Alle børn skal føle sig som betydningsfulde deltagere i det sociale fællesskab. Gennem aktiv deltagelse i fællesskabet, får barnet mulighed for at afprøve egne handlemuligheder ud fra gældende normer for samvær og deltagelse. Det er vigtigt, at der er plads til at barnet kan udfordre sig selv i leg og samarbejde med andre børn for at opnå en følelse af selvværd og anerkendelse.

Mål

Vores mål er:

- At barnet indgår i et forpligtigende og inkluderende fællesskab som bygger på socialt ansvar.
- At barnet øver sig i at have en social adfærd, så det kan indgå i et fællesskab.
- At barnet lærer de sociale spilleregler gennem medinddragelse
- At barnet kan etablere og vedligeholde venskaber
- At barnet lærer at begå sig i både større og mindre fællesskaber
- At barnet får medindflydelse på sin dagligdag i dagtilbuddet.

Tiltag

- Vi er bevidste om at være rollemodeller for børnene og opfordrer børnene til at hjælpe hinanden
- Vi italesætter hvad det betyder at være en god ven
- Vi opfordrer børnene til at sætte ord på følelser og støtter dem, hvis det er svært
- Vi arbejder med Mary Fondens materiale omkring mobning
- Vi inddrager børnene i hverdagens gøremål såsom oprydning, borddækning - giver forståelse for mit bidrag til fællesskabet
- Vi hjælper og støtter børnene i at finde løsninger, når de udfordres af fællesskabets mange dagsordner
- Vi skaber en tydelig og meningsfuld struktur for dagen, ved at italesætte og guide børnene dagen igennem

Tegn

- At barnet har en relation til et eller flere børn
- At barnet er opmærksomt på andre børns humør og følelser
- At barnet viser glæde og respekt for at være en del af fællesskabet.
- Er opmærksom på og viser hensyn til andre børn
- At barnet deler materialer og legetøj med andre børn
- Fortæller hvad det vil være med til og ikke være med til
- Udtrykker tolerance og accept over for andre
- Kan overholde aftaler og regler i lege
- Forhindrer at andre udelukkes af fællesskabet

MÅLSÆTNINGER FOR SPROGLIG UDVIKLING

Sammenhæng

Et veludviklet og nuanceret sprog er en væsentlig forudsætning for barnets hele udvikling. Et godt og varieret sprog øger barnets mulighed for at blive forstået i sin relation til børn og voksne. Tidlig stimulering af barnets ordforråd og begrebsdannelse er vigtig for barnets udvikling af forskellige kompetencer. Sproget styrker desuden barnets evne til at tænke, regulere adfærd og udvikle et mere bevidst forhold til sin omverden.

Mål

Vores mål er:

- At barnet udvikler sine sproglige kompetencer
- At barnet gøres nysgerrig på skrift og billedsprog
- At barnet udvikler sin begrebsverden og sit ordforråd
- At barnet får kendskab til tal, bogstaver og forståelse for mængde og størrelse
- At voksne kommunikerer anerkendende og respektfuld med barnet som en god sproglig rollemodel
- At barnet støttes i at sætte ord på egne behov, meninger, følelser og tanker

Tiltag

- Sprogscreening af alle 3 og 5 årige, hvor det skønnes nødvendigt.
- At barnet præsenteres for rim, remser, sang og historiefortælling.
- At fagpersonalet har kendskab til, hvad der er virkningsfuld i forhold til sprogstimulering.
- At dialogisk læsning indgår som en del af hverdagen.
- At barnet støttes i dialogen og barnet øver sig i at lytte og tale om oplevelser i fællesskabet

Tegn

- Bruger sproget til at skabe kontakt, få hjælp og øve sig i konfliktløsning
- Kan svare på spørgsmål med en længere forklaring
- Kan anvende sproget som primær kontakt til andre børn og voksne
- Kan modtage og forstå en besked
- Kan digte videre på en historie og fortælle med.
- Begynder at lege med rim og remser
- Fortæller sine oplevelser sammenhængende
- Håndterer problemer og konflikter ved hjælp af sproget
- Benytter ord, tal og bogstaver i leg
- Snakker om og kan benytte forskellige teknologier som fx. Ipads

MÅLSÆTNINGER FOR KROP OG BEVÆGELSE

Sammenhæng

Barnet skal tilbydes et legemiljø, hvor der er fokus på bevægelsesglæde. Gennem bevægelse skabes fundamentet for barnets sociale relationer, selvværd og kognitive bevidsthed. Vores udgangspunkt er barnets nærmeste udviklingszone, hvor målet er at støtte barnet i mødet med nye erfaringer. Barnet udvikler og lærer, når det er fysisk aktivt og øver sig i at koordinere sine bevægelser. På den måde skaber vi grundlaget for det robuste og hele barn.

Mål

Vores mål er:

- At udvikle barnets bevægelsesglæde
- At støtte barnets motoriske udvikling
- At udvikle og styrke barnets kropsbevidsthed.
- At barnet bliver selvhjulpent.
- At barnet får grundlagt en god sund og aktiv livsstil

Tiltag

- Vi har fokus på planlagte aktiviteter i det formelle rum og spontant opståede aktiviteter i det uformelle rum
- Vi sætter bevægelseslege i gang som enten har et psykisk, socialt, kognitivt eller fysisk fokus.
- Vi stimulerer barnets bevægelsesglæde
- Vi gør aktiviteterne tilgængelige for alle børn ved at give børnene forskellige deltagelsesmuligheder og medtænke en pædagogisk bagdør
- Vi indretter og medtænker vores fysiske rammer ude og inde ud fra den aktuelle børnegruppe
- Vi indretter vores fysiske rum, så de rummer mulighed og indbyder til aktiviteter med både høj puls og i ro
- Vi inddrager barnet i praktiske gøremål i hverdagen
- Vi opfordrer barnet til at klare af og påklædning, toiletbesøg og overblik over egne ting
- Vi giver barnet tid til at "bøvle" med fx af og påklædning og hjælper og guider efter behov.

Tegn

- Bruger kroppen sikkert i forskellige forhindringer og terræn
- Udfordrer sin egen kropslige formåen fx løber hurtigere, klatrer højere op
- Kan gå ned af en trappe og skifte ben for ved hvert trin
- Kan hinke på et ben
- Klarer toiletbesøg med hjælp og senere alene - kan vaske hænder alene efter toiletbesøg
- Klarer af og påklædning - viden om passende tøj ift. til årstiden og vejret
- Fortæller om og beskriver sin krop og alle sine sanser
- Mestrer to eller flere forskellige bevægelser samtidigt
- Veksler mellem at være i kropslig ro og i bevægelse
- Udholder og overvinder længerevarende fysiske udfordringer

MÅLSÆTNINGER FOR NATUR OG NATURFÆNOMENER

Sammenhæng

Oplevelser i naturen bidrager til barnets følelsesmæssige, mentale og fysiske udvikling. Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i al slags vejr, samtidig som det bidrager til at børnene får kendskab og forståelse for planter, dyr, årstider og vejr fænomener. Børnene skal have mulighed for at få oplevelser og erfaringer gennem leg, eksperimenter, fordybelse, og viden gennem aktiviteter i naturen

Mål

Vores mål er:

- At barnet bliver glad for at opholde sig i naturen.
- At barnet lærer respekt, ansvarlighed og forståelse for planter og dyr
- At barnet ærer de særlige kendetegn for de 4 årstider
- At barnet gennem sin nysgerrighed får svar på naturens mange oplevelser.
- At barnet får kendskab til naturens cyklus (fra jord til bord, - begreberne ild, luft, vand og jord)
- At barnet eksperimenterer og udforsker naturens materialer
- At barnet i sit møde med naturen oplever glæde og en nysgerrighed, som kan medvirke til fordybelse, erfaring og ny viden.

Tiltag

- Vi vil bestræbe os på, at alle børn min. en gang i ugen kommer uden for matriklen og oplever nærmiljøet og lærer at begå sig i det
- Børnene får mulighed for at bruge naturen som legerum og eksperimentarium
- Vi vil skabe sammenhæng mellem natur og naturfænomener ude og inde fx gennem temauger eller ved at tage naturens materialer med hjem og undersøge dem.
- Vi vil i dagligdagen have fokus på arbejdet med størrelser/mængder, når der laves mad/bages, dækkes bord, tælles til samling mm.
- Vi har temauger hvert år, hvor der er fokus på dyr og planters livsbetingelser
- Vi italesætter årets gang og dagens rytme i hverdagen
- Når vi er i naturen, samtaler vi med børnene om miljøet og hvordan vi behandler naturen. Fx hvad vi gør med vores affald mm.

Tegn

- Børnene færdes trygt i naturen
- Bruger legen til at gå på opdagelse og lære naturen og dens forhold at kende
- Kender almindelige dyr og planter
- Kender ugedage og årstider
- Nysgerrig på forhold om vind, temperatur og nedbør
- Barnet undersøger og reflekterer over naturens materialer
- Undersøger og spørger til dyrs og planters livsbetingelser
- Kan fortælle om dyrs levesteder og levemåder
- Rydder op, fjerner affald og passer på dyr og planters liv og betingelser
- Spørger til hvad der er spiseligt, giftigt, sundt, usundt, i orden, ikke i orden

MÅLSÆTNINGER FOR KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

Sammenhæng

Børnene skal tilbydes mulighed for at følge forskellige traditioner og at møde børnekultur gennem kunst, bøger, sange og andre medier. Gennem mødet med kreative aktiviteter og kulturelle udtryk, øver vi børnene i at være aktive i mødet med kulturel mangfoldighed.

Børnene skal have mulighed for at skabe deres egen kulturelle udtryksform i børnefællesskabet gennem leg, fortælling, brug af medier, teater, rim og remser osv.

Mål

Vores mål er:

- At barnet får kendskab til traditioner.
- At barnet arbejder med forskellige udtryksformer som tegne/male, sang/musik og teater.
- At barnet respekterer og accepterer forskellighed til udseende, sprog, påklædning og madvaner
- At barnet afprøver sig selv i forhold til forskellige udtryksformer som rolleleg, sang, og bevægelse
- At vi bruger lokalområdets kulturelle muligheder
- At barnet får viden, forståelse og respekt for børn og voksne med anden etnisk baggrund

Tiltag

- Vi giver børnene mulighed for at omsætte indtryk til eget udtryk gennem kreative og skabende processer
- Vi deltager i kulturarrangementer og tilbud som teater, biblioteksbesøg, kunstudstillinger mm.
- Vi skaber rum og rammer, hvor børnene har mulighed for at arbejde med historiefortælling og drama
- Barnet får medbestemmelse og bidrager aktivt i aktiviteter
- Vi følger årets gang og traditioner
- Vi følger barnets naturlige udvikling og berører emner, der vedrører livets gang og dilemmaer
- Vi lærer barnet at begå sig i det offentlige rum, som fx. køre i bus/tog, gå på museum, være i svømmehal

Tegn

- Opbygger rollelege og fantasilege sammen med flere børn
- Deltager i kreative aktiviteter og større projekter over længere tid
- Har kendskab til forskellige udtryksformer som dans, sang, teater og udstillinger
- Genkender traditioner og tilbagevendende traditioner og begivenheder hen over året
- Barnet har kendskab til navn, alder, bopæl og egen familie
- Kan fortælle om forskellige kulturer og traditioner
- Spørger og reflekterer over livet og døden
- Kan i tale og leg forholde sig til og skelne mellem godt/ondt, rigtigt/forkert og sandhed/løgn
- Fortæller om følelser og ideer som udløses i mødet med forskellige kulturelle udtryk
- Barnet viser forståelse for, hvordan det skal begå sig i det offentlige rum.

ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Beskrivelse

Børnemiljøet indgår som en del af vores læreplan.. Børnemiljøet rummer tre perspektiver, det fysiske, det psykiske og det æstetiske miljø og de tre perspektiver skal tænkes ind i vores pædagogiske praksis, når vi arbejder med barnets relationer, udvikling, læring og trivsel.

Et godt børnemiljø betyder hos os fokus på:

- Hvordan børn og voksne trives med hinanden
- Hvordan vores fysiske rammer fungerer inde og ude
- Et miljø som understøtter børns trivsel, læring og udvikling
- At børnene får indflydelse på indretning af vores fysiske rammer

Refleksion

Vi har fokus på indretningen af vores dagtilbud og dermed de legemiljøer børnene tilbydes. Det er vigtigt for os at arbejde med at vi udvikler vores fysiske rammer, så vi lykkes med at få skabt mange små rum i det store rum. Det vil give børnene bedre muligheder for at fordybe sig i leg, læring og dermed et bedre grundlag for at indgå i tætte relationer med børn og voksne. Vi skal desuden have mere fokus på, hvordan vi som medarbejder fordeler os i huset, for netop at følge børnenes initiativer og støtte børnene i deltagelsen i det sociale fællesskab.

AFSLUTNING

Områdets læreplan er et fælles overordnet pædagogisk værktøj udarbejdet for alle enheder. Læreplanen skal nu implementeres i de enkelte enheder, og her vil arbejdet med læreplanstemaerne være et vigtigt arbejdsredskab i vores pædagogiske praksis for at nå de opstillede mål, tiltag og tegn, som er beskrevet i læreplanen.

Arbejdet med læreplanstemaerne vil få forskellige udtryk i hverdags praksis i området, men det vil altid være den overordnede fælles læreplan, som danner grundlaget og retningen for vores pædagogiske praksis.